

**Gemuxanne laxahiyan do
genmen kanma Maali noxon
di**

Nan giri Alise meaiyen ãa.

Roraqe

Maali gowereneman do sappanu beenu ga d'i kittibatten ro dangi killu yi suliyenxason 24 siine 2014, sappanu ku beenu, o ga rin'i dontaxi do falle yi;

Meaïye be ga dabari Alise, genmen sefalenmaaxun xanne maxa, ke be nuxudunfoonun ga dantaxi suluyenxason 24 siine 2014, kuudo genmen do laxafiya duumanten nan sabati, ke be ga rini ti badabada genmen ãa, a do na Maali kinbakan fitiinen åama, dingira be ga xirini foonu maxa ti Asawadi ;

O kuuãindi xerexerente wa kutta Aliseri ya, a ku be ga ni gemundindaanon yinmanken ãa, a do fatanbinera kinxenan banãen sappa xoore (CEDEAO), fatanbinera kafo xoore (UA), Duna jamaanun kafo xooro, fatanxulira kafo (UE) a do silaamin jamaanon kafo (OCI), o ma mungu Burikina Faso, Moritani, Niseeri, Niseriya do Caadi a do Gemundindaanon sappa ;

Haxini jakka bugunde fo xoore ga åa Maali xibaaren kanma, xerexeren taaxu di fitinu beenu ga åaana Maalin kinbakan di waxati do waxati ;

Na fitinu ku maananun konãi, n'i åama, a do na genmen do baanaxun sabatindi, ke be tiigintin ga taarixun kanma, na jamanen renmun su åa baane yi darontaaxun noxon di a do xabiila su hagen tuuriyen noxon di jamana baane noxon di.

- A sabati nan ti jamaanen baanoyen ni waajibin ya yi haxireba kurunbanu kanma, ku beenu ga jamaanen muuman sabatiyen konão, na xabiilanu name,

taaxura, hadamarenmaaxu, do kitayen killun su daro ;

- A tuwi nan ti maali kinbakan banãen yiriwayin killun nan xawa Sabatini jawoye di, kitaye, hadamarenmaaxu, do naamen killen kanma tidangi killu sahabanto yi ;

A ruwi na ti maranden nan xawa åana ti beesu taaxura, a taarixu, a hadamarenmaaxu be kinbakka maranun di, ku beenu gad a xotoyen gaben wari i birantaaxun noxon di ;

- A tuwi nan ti laxahiyan nan xawa Sabatini jawoye di, na laxahiya duumanten sabatindi o jamaanen noxon di, marandi kittu sirun hanniyu beenu ga routi, na kun sabatindi, na maranden åa ti teloãontaaxun åa, na hadamarenmun haxen tanga, a do na sariyan batu, na beesu baanondi sariyan batiyen di ; na seri burun ga ja a do yonki kaaroantaaxu jamaanun do me naxa.

N'o siitinten toxo hatanbinnera do duna jamaanun kafo xerexerento yi ;

N'o haxire toxo gemuxan fananun di, a do xotoye be gar o i sabatiyen d'i koroosiyen di.

O gemu ku fiinu di :

Yinfana 1 : dangi killu, diganxannu a do haxirekanu katta fitinen åameyen åa.

Dingira 1 : dangi killun do giganxannu

Kutira 1 : karon, n'a soxu dangi killun kanma, i t'i siitinton wa ku dangi killu haxinelanun åa :

- a) Na jamaanen banaaxun daro, a taxandiyin balaaxun d'a haaraxu, a do fankan dangi killun do diinanun daronde ;

- b)Na danbe, Naame do xannun gaboyen daro n'i sabatindi ti maalin lenmun su deeman de yi, xerexerentaaxu di, yaxarun do lemunun tagen na ro faabankan kuurayen di.
- c)Jamaanen renmun n'i yinmenu haajunun dabari, n'a saxu marandi kitte kanma ke be g'i haxitulanun jaatene a d'i haajun ga fo beenu ya ;
- d)Na yiriwayinkillun sabatiyen aa baane yi maranun baane su du Maali noxon di, w'a saxu mara su kitayen kanma.
- e)Na yonki kaawantaaxun kaba politikin gollun di, na sefalenmaaxu do meaiyun aa na me sooxiyun ama ;
- f)Na hadamarenmun hagen daro, n'i horaaxun sabatindi a do fo wo fog a ni midi fo yi hadamarenmaaxun do diinanun killen di.
- g)Na yuruku yurukun do sariyan batiyinbalaaxun kaba ;
- h)Na sondonkantaaxu, lahawa buru, a do golli burun danben su kaba jamaanun do me naxan gingun aa.

Kutira 2^{ndi} : Kaaron d'i xannen kini nan t'i wa ku lahalanu batunu gemen noxon di, n'a tu man t'i baane su siginan ya ni ken folle yi.

Kutira 3^{ndi} : Maali gollinaaalaqu maxa n'a sabaabun aa depitenun sariya wutinte yi ma sariyatinxooren killen kanma, waxati su n'i do deemandaanon toxo doome, a do koroosindaano beenu ga taaxu gemuxannu ku sabatiyen xanne maxa.

Kutira 4^{ndi} : haxirekanu beenu ga wuti ke genme noxo din i senbenten ga faabankan aa, kun nan xawa xerexerene n'i sabatindi Maalin kinbakan maranun di, n'a jon telonao maranu ku yi.

Ku haxirelanu wa Sabatini jamaanen maranun kuttun noxon di.

Dingira 2^{ndi} : haxirelanu katta fitinen aamayen aa waxati dalante noxon di.

Kutira 5^{ndi} : gemu xannu ku wa aaana sabaabu ya na laxafiya duumanton sabatindi ti tonãon aa maali noxon di, ken na aa sabaabu ya n'o do ginginjamaanun sabatindi, a do duna jamaanun su laxafiya. A wa fifine ke aemeyen nuurunu ti ku killu yi :

Ti Asawadi Toxorande :

Asawadi toxoranden do hadamarenmaaxu, danbe, haxille yauxayen do taagumansu. Ku beenu Maalin kinbakan taaxanon ga d'i taxandi i birantaaxun di faabankan killen di, ken toxorande raw a faaminin hadamaren maaxun killen di, ke be ga ra wa aaana genmen sabaabu yi n'a toxo maali jamaanema taxandi n'a ai fo ma kuti bakka a yi.

Haxirelanu beenu ga wuti laxahiyan do genmen sabatiyen sabatiyen xanne maxa.

Maali kinbakan banãen fifinu beenu ga aaama waxati do waxati n'a sabaabun aa hadamarenmaaxun do politikin aa, ken nan xawa dabarini politikin killen kanma. Ken di meaiyi xoore wa rini dabari jamaanen toxon aa fiinun koroosindaanon deemande noxon din a kaaro ku filli baanoyen sabatindi.

Kuudo sefalenmaaxun nan sabati siri maali renmun do me naxa, na fitinu ku maananun tu n'i faamu, ken sefalenmaaxu wa haxirelanu wutunu xo : Asawadi xibaare.

A nan xawa áaana sabaabu ya na safari Kita Maalu
suxula xoore ke yi, na dingira baane su haxirelanun
jaate jamaanen lenmaaxu kanma, a do na genmen sabatin
di jamaanen lenmun su do me naxa.

Sariya wa dabarini, laxahiya, banaaxun do genmen
xanne maxa beesu duáyayen noxo di, ke be ga tiigini
maali xotoye ku daarun d'a xunbanen kanma kuudo
genmen fo duumanten nan sabati maalin lenmun do me
naxa, jamaane baanen noxon di.

Haxirelanu rarandi kitti siren sabatiyen xanne maxa.

Nan kifi haxirelanu beenu ga wuti nan dangi, fitine
ke áemeyen sabaabun ni maranden áaái moxo siren áa,
ke be ga haxire togo dingira su lahalan di, ken di a
golluen wa áaana ku fiinu kanma.

- Na mara kitti kurunba taaxundi kafonun xanne
maxa, jamaanen renmun n'i marandaanon sugandi, ku
beenu fankan sigiran xooren ga ni,
- Maranu ku baane su n katt'i yinmenu haajunun
dabarini, n'a sabaabun áa du warayen áa.
- Kinbaka seron nan Gabo faabankan gollira xoorun
áa.
- Na beesu baanondi sariyan di, ti sariyan kaanun
tintoyen áa kitaanin áa.
- Na jamaanen tangandi killun sabatindi n'a saxu
genme, baanoye do beesu taye royen áa ;
- Na jaman tage siri, i taaxuran tangandinxibaaren
di, xerexerentaaxu di kinbakadunko ;
- Na Maali sorodaasinun do tangandaanon kuttun
sappa moxo gemunton sanxi do jamaanen do ken
dingira yi fonne - fonne.

- Na kinbaka maranun aa dingiro xerexerento yi, n'i yiriwayen sabatindi, n'a gollun xalifa sappa maranu ku baane su seron ga ke be noxon di, na feera xerexerento kutu ku beenu ga faxille toxo, hadamarenmaaxu, name, taaxuran moxo a do waxatin yilla - yilla moxonu. Gollu ku su musaxanden wa aaana buuru xaalisi bugunte do deemandaanon xalle ;
- Duna jamaanun d'i xannen kini, kun fiinu su sabatiyen d'i daronden aa, a do n'i deemande kini katta gollu ku sabatiyen aa, n'a saxu politiki, jamaanun naxan killu, demande ti musaxa, haxirelan, do yokkun kinnen aa.
- Naxandunwaxari wa joppene genmen aaai falle.

Yinfillandi II : Politikin do maranden xibaaru

Dingira 3ndi : maranden do jamaanen moxogemunde

Kutira 6^{ndi} : kaaron dunae nan ti wa marandi moxonu walla ta di, ku beenu ga aaana sabaabu ya kinbakka seron, t'i yinmenu haxirelanun, n'i haajunun dabari n'a saxu du maranden killun kanma, a do i seri gabe taxen nan wari jamaanen haxirelanun wuturan aa. Ken di ku haxirelanu wuti :

- **Maran noxon di** :
- Mara su d'i yinmanka, jaman ga ke be yinmankon sugandini ti woten aa ; i wa gollen fo gabe yaaxen bugundini, gollen do musaxan fiinu , fankan w'i maxa, sariya, marande a do musaxan xibaarun di ;
- Maali renmu xerexerentaaxu di kinbakkadunkon ra w'i haajunu dabarini, n'a saxu dumaranden killen kanma.

- Maran ka xooren yinmanken wa sugandini ti wote ta baane yi. A ken ya ni maran yimanken ãa.
- Serekilinu do komininun xa marandi sappanun wa taaxunu, i xa wa sugandini ti woten wa ; i yinmankon ni serekilin sappayinmande a do Meeri.
- Duãeye åa t'a yi nan ti mara su ra w'i linãun toxo sugandini, n'a saxu maranun sigiran d'i dangi killun kanma.

Jamaanen noxon di :

- Na depitenun bolunãe fillandin taaxen jawondi, ke be ga xilli SENA, jamaanen kafo ma toxo tana, a daman ni a n'i sigiran faga, a do an åa sabaabu ya, a seron d'a daga killun do gemu xannu ku na me wutu.
- Na jamaanen lenmun sigiran gabondi depitenun bolunãen noxon di ti maranun gaboyen ãa na haxirela su ga ra wa ken golle sabatindini ;
- Waxati deppe noxon di, na maranun yinmankan royen newondi debigumun, yaxarun do lemunun da ;
- Na maali kinbakadunkon royen newondi buuru gollira xoorun ãa, a do jamaanen gollira su yi.

Dingira 4^{ndi} : fankan do gollun taxandinde

Kutira 7^{ndi} : kaaron dunãe t'a yi nan ti an xawa jamaanen faaru d'a sigiranun mantaxandi a do maranun naxa, kuudo gollu nan sabati siri, a do jamaanen lenmun haajunun nan katta sirono dingiran su yi.

Kutira 8^{ndi} : Maranun ra w'i sigiran fakka, n'a saxu sariyanu yogonun kanma, ku beenu ga sabati depitanun bolunãen di ma buuru banãe ku killu kanma :

a)Yiriwaye, kitaye, hadamarenmaaxu do naamen kitte

- b) Jamaanen ãiãen moxoge munde
- c) Jaman kafon gollun do hadamarenmaaxun sabatiyi killu (wuredunxaranãe, gollu seeraye, saha yirindan gollu name, killun dabariye a do xibaaren kini killu maran noxon di, xurayinfi, ji do senoye.)
- d) Soxe naaburi maraye, ãexe xibaare, guren gollu, terende, jaagu, isinin xibaaru, kittirangollu, jamaanen tuwiye, terende maranun do me naxa;
- e) Maran musaxan xibaaru, d'a marandi xibaaru ;
- f) Sagalen sabatiyen d'a mundunde, a do musaxa ga kitene fo su di n'a saxu buuru yaamaru kanma ;
- g) Tanbonun muuriye ;
- h) Nan dunã ma nan bara, fo kuyinto, demandu ma xiyun ãa ;
- i) Na demandun Kita ;
- j) Na taxi kiminto raga ;
- k) Maranun medeemande do xanaaxu ;
- l) Maran tangandaano do hadamarenmun deemandaano.

Kutira 9^{ndi} : maranun golli hahiyanton ra wa sabatini gelli buuru seegan ga na bug'i seedo, sariyan ya na maranun gollun dantaxini ; n'a saxu deemanden kanma.

Dingira 5^{ndi} : buuru seegan do sariyan koroosinde

Kutira 10^{ndi} : buuru w'i seega walla mara su kaaran ãa, kuudo na jaman haxirelan tanga. Ken di, a wa buuru haxerelanun sabatindini gollun ãaãiran ãa, kuudo na yiriwayin killun sabatiyen newondi a do hadamarenmaaxu do jamaanen moxogemunde.

Kutira 11^{ndi} : buuru wa sariya batiyen koroosini n'a sabaabun ã'i seegan ãa, xerexerentaaxu di maranun fanka, sariyan ya na koroosindi moxonu ku dantaxini.

Kutira 12^{ndi} : n'a foxo buuru sigiran ma boosi, a fankan xadaran noxo di, a do maranun raw a me faamunu fiinu yogonun kanma, xo :

- Gollu yiginun dabariye, buuru ga da ku beenu rakuti n'a saxu buuru gollira ma dudanfedde yogo mundunde kanma ;
- Kitayun yogonun gollu, xo ãiãe wurudunfoonu ;
- Ma golle tana ken genuxanne noxon di.

Dingira 6^{ndi} : musaxande do kitayun fanka

Kutira 13^{ndi} : nan kafi, sagalu do usurunun hagen ra kutiyen ãa i taaxuranun ãa xo genme ke kutira 8nde ga d'a ko moxon be, mara baane su ra w'i duran sagale rakutunu ke be d'i kitayun ga wa me wutu a d'i haxirelanu yiriwayen killen kanma sariyan noxon di.

Kutira 14^{ndi} : jamaanen d'i xannen kini, nan ti yere do 2018 siine, i wa 100 su 30 gode kinni maranun ãa faabankan naaburen di. Xa haxille wa toxo siri kinbakka maranun di, n'a saxu gemu xannu kanma.

Kutira 15^{ndi} : jamaanen wa musaxa hage yogo kinni maranun ãa, kitayu di, ku beenu ga kite n'a sabaabun ãa i ãuãen kanma ma wuredunfoonun ãa, n'a saxu gemu xannu kanm.

Kutira 16^{ndi} : - na gollinãalaqu kini maranun ãa, i do ku beenu gan xawa ;

- Na maranun golli kinnen xadaran xoorondi, xerexerentaaxu di, kinbakka maranun di ;
- Na maranun golli kitayen newondi, na seri gabe wutu kinbakka seron di.

Yinsikkandi III : tangandin xibaare do Koroosinde

Dingira 7^{ndi} : Haxirela xooru

Kutira 17^{ndi} : tanganden do Koroosindin xibaarun yaaxe wa bakka na saxu ku moxonu kanma ;

- Na maali renme su laxer o tanganden do Koroosindin xibaaren di
- Na tangandaanon do Koroosindaanon su ãa sappa baane yi, a su wa togo jamaanen maranden noxon di.
- Na maalin tangandaanon do Koroosindaanon kurunbanaaxondi n'i wara do jamaanen dingiran su yi.

Dingira 8^{ndi} : ka fumaye, roye do marafa walle, gajanwallen do saagaye (DDR).

Kutira 18^{ndi} : gajanãaanon kafumanden maanan ni nan katta ku beenu ga wutini, na kun hagen tee. Ken golle wa åaama gollen tuuriyen noxondi ti jamaanu deemande yi ku beenu gollen ga ni genmen sabatiyen ãa maalin noxon di (MINUSMA).

Kutira 19^{ndi} : kaaron dunãe nan ti sappa wa taaxunu jamaanen toxon ãa gajanãaanon marafa wallen d'i wutiyen ãa. Sappa ke wa taaxunu ti buuru seron do kaara baane ke seron ãa.

Ken sappa do gemundaanon ssappa wa gollini doome.

Kutira 20^{ndi} : royen do DDR wa ãalini na gajanãanon kappen toxo ta di. Ken wa åaana sabaabu ya ni kafu jamaanen kurilenmun ãa a do tangandaanon sappa, ma ni wara hadamarenmaaxun killu tananun kanma. DDR wa dabarini ti kinbakka gajaãaano xasun ãa, ku beenu ga kafu me yi, xa i ga ma katta kappa jamaanen yinangumun ãa.

Dingira 9^{ndi} : sorodrasinun do tangandaanon sanxiye do jamaanen ãa.

Kutira 21^{ndi} : sorodasinun do jamaane tangandaanon beenu moxon ga gemu, kun la wa sanxini dingira do dingira, kittibatte ga na ro gemuxannen ãa, sonixiãe ke wa åaana jamaanen kinbakkan su di. Kun gollu wa åaana ti saxuraaxun muriyen xalihanten ga sappa be yi (MOC) ti MINUSMA deemande yi.

Kutira 22^{ndi} : sorodaasinu beenu ga sanxeni kinbaka maranun seron nan xawa gabono, a do marandi kittu. Ke be ga wa åaana sabaabu ya na saxuraaxun sabatindi a do na laxabiyan riyan newondi raranu ku noxon di.

Dingira 10^{ndi} : jamaanen sorodaasinun da tanganda non moxogemunde.

Kutira 2 3^{ndi} : kaaron dunãe nan ti jamaanen tangandi xibaaren nan xawa te haxirela kurunbanu yi (RSS) na haxire jakkabugunde åa fi danginton kanma, na fanka tiigi hatanbinera kafo xooren do duna jamaanun kafo xooren kahiti sahabanti kanma.

Kutira 24^{ndi} : Gowereneman wa feeranu kutunu ti jamaanen kappalenmu deemande yi na tanganden do koroosinde gollun sabatindi jamaanen noxon di, na fankan tiigi maranun tangandi xibaaren kanma.

Kutira 25^{ndi} : kaaron duãe nan ti jamaanen sappa wa bangere RSS, xanne maxa, bessu duãanten ga ke be ãi, a do beesu taqe ga ke be di, kuudo na haxire jakkabugunde åa jamaanen daga killun kanma tangandin xibaaren di a do jamaane koroosinde, na haxire to bafonu, maranu, jamaanen do duna haxirela xerexernton di.

Kutira 26^{ndi} : jamaanen sappa RSS xanne maxa ken wa haxirelanu kinni daga killi kurunbanu kanma hadamarenmun wutiyen åa jamaanen sigira xoorun åa do golliranun kuttu ; kuudo genmen nan sabati jamaanen lenmun dome naxa a do gollen tuuriyen da åaãi moxo sire.

Kutira 27^{ndi} : jamaanen tanganden da koroosinde killen kanma, polisin sappa wa bangene ke be ga wa maranun fankan noxaon di ; a wa åaana sabaabu ya n'i fankan wurundi, n'a sabatindi.

Kutira 28^{ndi} : kafonun sappanu wa taaxunu tanganden haxirelanun kinnen xanne maxe (CCLS) ken sappa noxon di, sero wa åiin'a di xo : buuru sero, maranun sero, a do debun uinmanko. A su wa kafon yimanken fankan noxon di.

Dingira 11^{ndi} : sondaonkaawantaaxun gajanãe.

Kutira 29^{ndi} : karon t'i w'a kappa na sondonkaawantaaxun gaja, i d'i deemandaano, golli burun do simi buren jaagu ; a do ku beenu ga åaana jamaanun do me naxa.

Kutira 30^{ndi} : kaaron duãe, nan ti i wa sappa xerexerente taaxundini sondonkaawantaaxun gajanãen xanne maxa a do golli buru jamaanun do me naxa.

Yinnaxatandi IV : hadamarenmaaxu, kitayen do naamen sabatiye.

Kutira 31^{ndi} : kaaron duãe nan ti, jamaanen nan xawa i haxirelanun yillana maranun yiriwayen kanma, haxirelanu beenu ga baanaxun sabatindini, beesu n'i sigiran tu, hadamarenmaaxu, naamen do taaxuran daronden noxon di. Ken su wa dabarini teleãontaaxu noxon di a do na jaatun raganden nawondi beesu da.

Kutira 32^{ndi} : maranu filli ma fo gabe na wa sappa xerexerento taaxundini, sariyan haxinelanun noxon di kuudo n'i yiriwayin killun sabatindi kitayen do hadamarenmaaxun killen kanma. N'a saxu i fankan xenpan kanma, xo gemuxanne keg a d'a rakutu moxon be.

Kutira 33^{ndi} : na dingira xerexernte dantaxi kinbakka maranun yiriwayen xanne maxa, na gongondi sappa taaxundi marau ku do me naxa ke be seron ga wutini maranu ku kafo xoorun di (asanbole Resiyonali) ; i keu gollen wa genme fiinun moxogemunden ya yi kappe ke noxon di n'a saxu I kitayun kanma ; kuudo n'i taaxuran yiriwayin killun sabatindi kitayen do hadomarenmaaxun killun kanma, nan kafi fiinu tannu ya.

Kutira 34^{ndi} : feero xerexerento wa muurini dingira ke yiriwayin killun sabatiyen xanne maxa n'a saxu kaaro ku gemu xannu kanma, ti deemandaanon haxirelaanon d'i musaxa kininto yi, a do musaxanu beenu ga Sabatini yiriwayi duumanten xanne maxa.

Kutira 35^{ndi} : a maanan ni na kinbakka maranun do mara kuttun yiriwayun aaron di waxati noxon di, ke be ga wutunu siino 10 katta 15 ya. Ken golle koroosinden wa sappa xerexernte ke maxa. A gollira xoorun do yimankon deemande yi.

Kutira 36^{ndi} : N'a saxu gemuxannu ku koroosindi sappa kanma (CSA), kaaron dunãe xiimandi sappa yogo bangayen ãa maali kinbakkan di (MIEC/Maali kinbakka) kuudo i nan katta jaate ragana haajunun ãa, ku beenu ga rini ti misiginaaxun moxoyen do yiriwayen sabatiyen ãa ken dingira. Xiimandi sappa ke wa taaxunu xasu sikki genmen falle. Duna jaanun godinkonpi xoore, hatanbinera yiriwayen banki (BAD) a do silaamin - jamaanon yiriwayinban ki (BID), a wa mundini kun maxa i na sappa ke sunsi ti gowereneman yaamaru ya, a do duna sappa xooru Aananu do dingiron yinmenu sero.

Kutira 37^{ndi} : xaalisi muuri meãye wa taaxunu xasu filli feeranun sabati falle yiriwayen xanne maxa meãye ke wa musaxa rakutunu yiriwayu duumante xanne maxa, ken wa aaana musaxandi kille yi yiriwayi xerente sabatiyen ãa.

Dingira 13^{ndi} : kitti kinne katta kinbakka maranun yiriwayen ãa.

Kutira 38^{ndi} : kinbakka maranun yiriwayen dingira nan xawa jamaanen deemandi xerexerente kitana ke be ga rakuti gemu xanne ke noxon di.

Ken di, kaaron duãe nan ti i wa feeron su kuturu waxati deppe, áeronte do waxari fille noxon di, xo a ga konãi moxon be kahitinun noxon di katta hadamarenmaaxu, ki tayan do naamen sabatiyen ãa.

Gelli korosindi sappa ke meãiyi fana, Gowereneman w'i lahidunun konão kahiti noxon di, ke be g'a musaxa kininten dantaxini, a do kini waxatinu, lahidunu ku ããã waxatinu xo a ga konãi moxon be.

Xerexerentaaxu di ku dingiranu yi :

- Hadamarenmaaxun sabatiyi killu ;
- Hadamarenmun kitayun sabatiye ;
- Biradun sabatiye ;
- Gunnen yiriwaye (soxe, naaburi maraye, a do fo wo fo jonginten ga gunnen ãa)
- Killu, na kinbakka maranun daganansaagayen newondi ;
- ¿uãe wuredunfoonu, kura ti soleerin ãa ;
- Golle, xerexerentaaxu di yaxaru, lemunu do kurillenasun da ;
- Na golliranun ãuãi taaxuranun su ya ;
- Na sero taaxen d'i golli kitayen newondi xo : seri xatanto seri feregunto a do fo wo fo kontonten ga ni ;
- Kittirangolle, jamaanen noxon tuwiye, jaagun xibaare kinne, xaranãe do Naame.

Kutira 39^{ndi} : kaaron duãe haxirelanu wutiye ãa xaranãen do naamen killen di xo :

- Mara su xarankillun d'a danben d'a naamen ma me wutu ;
- Dingira su xannen yiriwayen d'a safande ;

- Na wurudunxaranãen do naxandunxaranãen yiriwandi, na beesu xaranyen sabatinde ;
- Na xaranla xoorun ragen ãaãi ;
- Na dingiranu taga danben do naamen tuuriye a do fi xasun mareranun xanne maxa maranun noxon di ; do
- A do mara baane su naamen sabatiye dingiran su yi, jamaanen non d'a falle.

Kutira 40^{ndi} : maran yiriwanyen gollira wa ãuãini mara baane so noxon di, kuudo gollun faamuyen nan sabati. Gollu beenu ga ãaana na kun koroosinden d'i ãaãi moxo siren sabatindi ; a do na jamaanen lahidu wutunton xiima mara baane su noxon di.

Gollira ke ni maran gollira yi, a wa maran yinmanken marande noxon di (asembile Resiyonali).

Kutira 41^{ndi} : gemu xannu do golli kittisaxunto maran do jamaanen naxa ; kun lahalanu wa walle buuru golli ãaãinto batten di a da fi waajibinto beenu jamaanen ga xawi ãaana kitayen do hadamarenmaaxun sabatiyen xanne maxa.

Kutira 42^{ndi} : buuru wa sabatindini nan ti ãuãen kanma do ãuãen wuredunfoonu su gollen ãa, a wa maranu tage ron'a di, a do musaxa su nda kite kun foonu bakken ãa, maranun taxe na war'a di a do naaburu beenu ga na kite demanden do kappen killen gja.

Kutira 43^{ndi} : buuru w'a sabatindini na jamaanen d'i ginginjamaanun kafon gollun ãaãiyen ãalindi. Ku beenu haxirelan ga giri maranun noxon di ;

Gemu xannu ma tanbo su ga na yi wutini maranu toxon
ãa, i nan ãi a beran kanma, sefalenmaaxu bire a do
fiinun lagari bire.

Kutira 44^{ndi} : waxati do waxati, golli kitti saxunton
yiriwayinkillun xanne maxa, nan xawa xiimene ; musaxa
bugundaanon ya na ken gollen ãana ti koroosindi
sappan yaamaru yi.

Kutira 45^{ndi} : duna famaane su m'a sere su ga da
haxirela sire wutu n'a jon teloã saaheli maranun ãa,
kun nan xawa maali kinbakkan xerexerene kuudo non
genmen do lasahiyan nan sabati jowoye di.

Yinkaragandi II : genme sariyan kille, do
hadamarenmaaxun sabatiye.

Dingira 14^{ndi} : genmme do sariyan kille.

Kutira 46^{ndi} : kaaron dunãe nan t'i wa fenmen
sabatindimi ke be tiiginten ga ku fiinu kanma :

- Na gemuxanne kahiti dabari laxahiya, baanaxu a do
genmen xanne maxa jamaanen noxon di ;
- Na sariyan kitte taaxundi waxati noxon di a do
non laadan sariyanun wurindi, n'a ãi i ma fo
bonondi jamaanen sariya taaxunton ãa ;
- Na sariyan deemanden d'a faamunden newondi
jamaanen lenmun su da ;
- Na xaranãen fo siren kini sariyan golliããaanun
su ga a do xaadinu ;
- Na fo kafu xaadinun sigiran ãa kiiti kuturanun
ãa, xerexerentaaxu di genmen kille, ke be ga
haxire toxo danben do naamen di, a do diina ;

- Na debigumun fankan sabatindi, t'i musaxanden d'i sigiran ãa fankan noxon di.

Dingira 15^{ndi} : hadamarenmaaxun killu

Kutira 47^{ndi} : kaaton dunãe nan t'i wa feeranun su kutunu na seri feregunto, ku beenu ga giri i taaxuranun ãa, na kun saagayen sabatindi, n'i deema taxi moxo sire, golli kitayen do hadamarenmaaxun sabatiyen ãa ; n'a saxu hatanbinera do duna jamaanun sariya taaxunto kanma a do duna jamaanun kafo xoore obo hatanbinera kafon gemu xanne be ga sabati 1969 siine a ga sero ferogunton deemanden kanma a do kampala gemu xanne be ga wuti 2009 siine a ga sero ku tanganden d'i deemanden kanma.

Kutira 48^{ndi} : kaaro ku wa mundunu hadamarenmaaxun sabatiyen golliãanlaxu maxa, i na deemande ãa sero ku sagayen xanne maxa a d'i sabatiye jawoye di.

Kutira 49^{ndi} : kaaro ku dunãe nan t'i wa darontaaxun do hadamarenmaaxun ã'i tera lemma yi, a do nan maxa kafi kaara su yi, nan maxa politikin kille dabari, wa naaburin fi, ma sorodaasin fi golle ke ãaãiyen di, hadamarenmaaxun sabatiyen gollaanu ku tanganan nan xawa Sabatini.

Yintumundi VI : Duna jamaanun Deemanden d'i diganxanmen daronde.

Dingira 16^{ndi} : kaaron sigira

Kutira 50^{ndi} : kaaron dunãe nan ti ku fiinu su sabatiyen na tonão, haxire sire a do diganxannen daroye, genmen duumaye d'a do hadamarenmaaxun sabatiyen na ken ãa maxa Maali noxon di a d'a yoorindan jamaanun su.

Kutira 51^{ndi} : kaaron t'i w'a muurunu politikin sappanun maxa a do sosiyete ciwilinu, xerexerentaaxu di yaxarun de lemunun feddu, xibaarindano laadan jaaru do tuguragumun do diina yinmanko, a su n'i fankan tiigi genme ke haxirelanun kanma.

Dingira 17^{ndi} : gemundaanon sappan sigira

Kutira 52^{ndi} : gemundaanon sappa, ke be yinmankaaxun ga Aliseri jamaanen maxa, genme ke sabatiyen n'i kun ya maxa politikin killen na a do kaaron diganxannon daronde. Ken killen kanma, i n xawa :

- Kaaron deemana waxati su ;
- Na kaaron gongo, i haaju ga na y'a ya gollun sabatiyen di ;
- I kun ya ni gongondaana lagarun ãa, politikin do be gar a wa genmen bonondini.

Kutira 53^{ndi} : gemundi sappa ni haasandaana xerexerente yi, duna jamaanun banjge kuudo gemuxannun ku n sabati maalin noxon di.

Dingira 18^{ndi} : Duna jamaanu sigira

Kutira 54^{ndi} : gemuxannu ku sigi tonten ni duna jamaanun ya yi, a waajibi i kanma i n'i sigiran faga golle ke sabatiyen di, n'a xerxere.

- Duna jamaanun kafo xoore, UA, CEDEAO, UE, OCI a do deemandaanon kuttu duna noxon di, a su d'i diganxannen kini genme ke sabatiyen ãa ;
- UA sappa be ga laxahiyan do tanganden sabatiyen gollun åaana a do duna jamaanu kafo xooren do ken sappa, xirinten xa katta genme ke sabatiyen ãa, a do na daga killun koroosi, na like saxu kaara yi, ke be ga ma gollen åã'i moxon di ;
- A wa mundin duna jamaanun maxa i na genme ke sabatindi ti deemande yi musaxa, haxirela, do gollinåanyokkun kinnen ãa kuudo genme ke haxirelanun nan sabati, ti DDR, RSS, yonkikaawantangollun gajanãe a do nuxudunburaaxun gajanãen ãa, a do n'i tage ro musaxa kinnen gollun su di, xirinde ga wa åa katta musaxa bugunden ãa, katta kinbakka maranun yiriwayinxibaaren ya, nan wari ken beran kanma.

Kutira 55^{ndi} : kaaron dunãe nan t'i wa feeranu sabatindini, gollun ximanden d'i koroosinden xanne maxa. Maali renmen su do deemandaanon tage na wari ken golle di.

Kutira 56^{ndi} : MINUSMA sigira xoore be ga muurini, nan kafi duna jamaanun jafo xooren golliranun d'a golli kitti saxunton ãa, a do sappa su ga bange jamaanun do me naxa genme ke sabatiuyen xanne maxa a su n xaw'i sigiran fakka.

Dingira 19^{ndi} : genme ke koroosindi sappa

Kutira 57^{ndi} : kaaron dunãe nan ti gelli genmen ga na åa, sappa wa taaxunu gollun koroosinden xanne maxa, kuudo genme do laxahiyan nan sabati maali noxon di (CSA).

Kutira 58^{ndi} : CSH seron ni : maali gowerenema, sappanu beenu ga d'i kitti ro genmen a yimankaaxun ga Aliseri maxa, Burikina Faso, Moritaani, Niseeri, Caadi, CEDEAO.

Duna jamaanon kafo xoore, OCI, UA, UE)

Duna jamaanun kafo xooren kitte be ga tanganden sabatiyen ãa, kon wa xirini sappa ke meãiyen ãa. CSA ra wa sappa tana xirini n'a saxu gollun moxonun kanma ; ra wa åaana kafo xooru yi ma musaxa killu yi.

Kutira 59^{ndi} : CSA yinmankaaxun wa Aliseri maxa, ti Burikina Faso, Moritaani, Niseeri, Caadi deemande yi xo batamaxu. Sappa ke meãiyun wa åaana Bamako ; n'a saxu fiinun moxon kanma, meãiye ke sa wa åaana dingira tana yi ; meãiyixoooren wa åaana xa su ta baane ; n'a saxu fiinun moxon kanma meãiyi juurinto ra wa åaana.

Kutira 60^{ndi} : CSA gollun ni :

- Koroosinde, xiimande, gollun yimankaaxu d'i moxo gemunde, n'a nan ti kaaron filli wa genme diganxannun darono, n'a toxo a ma fo bonondi MINUSMA gollun ãa ;
- Na genmen gollun kittun saxundi a d'i åãaiyen waxatinu, n'i daronden waajibindi ;
- Na genme ke moxon kouãen dabari siri, me faamiyinbalaaxu ga na bange kaaron de me naxa ;
- Ken ga na åa, na kaaron gemundi ; a do
- Na gowereneman xiri n'a wara gollu su sabatiyen xanne maxa kuudo genmen nan åaali. Nan kati :
  - I. buuru gollinåanlaqun do maranu kittu åãaiyen åa kinbakka.

- II. Na sariyanu wutu genme ke gollun sabatiyen xanne maxa.
- III. Na musaxanun do feeranu kini maranun gollun newoyen xanne maxa.
- IV. Na feeranu kutu fankan sanxiyen killi kurunbanu beenu ga sabati genmu xanne ke noxon di, maranun nan katt'i gollini ; xo woten kahifinu moxogemunde, na toxo safayen sabatindi, a do nan bugu nan wote maranun woten ãa ; a do na haxirelanun yilla xatta golliranun do daga killi kurunbanun bangayen ãa.

Kutira 61^{ndi} :

MINUSMA w'i kitten kinni UA (MISAHEL, OCI, UE do CEDEAO ãa na CSA deema i gollun ãa, genme ke koroosinden d'a sabatiyen ãa, na sax'i fankan hagen kanma.

Kutira 62^{ndi} : kuudo a gollun nan sabati CSA wa i kittu naxati taaxundi ku gollu xanne maxa : "politikin kille do dingira xooru" ; « faasanden do tangande » ; kitaye, hadomarenmaaxu do naamen yiriwayu » ; do « genme, sariyan xibaren do hadamarenmaaxun sabatiye ».

Dingira 20^{ndi} : kaaran faayinde

Kutira 63^{ndi} : kaaron wa kaaran faayindaana sugandini ke be taxe g anta fi di ti CSA yamaru ya, ke be ga gollun xiimana tonão kanma, gemuxanne sabatiyen xanne maxa. Xasu naxati su, a w'i haxirelanun kahutu bangandini gollen moxonun kanma genme ke killen kanma a na xotoyu, do beesu sigiran konãi. A na haxirekanu kini gollun ãaã moxonun kanma, a d'i dangi killu.

Kutira 64^{ndi} : faayindana kaaradunke ke wa deemande kitana a gollen newoyen xanne maxa.

Yinaãeerundi VIII : fi lagaru

Kutira 65^{ndi} : ke gemuxanne d'i kappamaxu moxodunfoonun ra nta yillene, m'a ga na aa ti kaaron su duãeye yi, kubeenu ga d'i kitti batten ro gemuxanne ke yi, joroosindi sappan yaamaru falle.

Kutira 66^{ndi} : kappamaxu ku taqe wa gemu xannun di, i do gemuxannu ku dangiranun su wa wuttunu sariyan banãe,na kafi diganxannu beenu ga ko Alise.

Kutira 67^{ndi} : ke gemuxanne wa Sabatini gelli kaaron su do genmen muriyen sappan ga n'i kitti batten ro a yi ,genme,laxahiya do baanaxun sabatiyen xanne maxa Maali noxon di.

FALLANICE 1 : Naxaadunwucce

Saado hanniyu beenu ga wuti do meragenme ke yi kun ga roono ta yi, naxaadunfeero wa dabarini, genmen ga aa kun aa. I nan xaura aallini kittibattun ga na saxu meragenmen daru lagaren kanma jamaanen su toxon danaa ken koota baane su yi wucce kanma ken ga wuttu bito tanmi do segu katta tanqille a do xasu naxati.

Ken wucce maanan ni na alihaalanun ya moxon gemundini do meragenmen sabatinde Maali renmu do me naxa, na Maali kuruba taganden joppa, baanaaxun do demakarasin kunma n'a saxu kudaye, yonken laxafiya, gemuxantooren do maxanuyen do duaye me danaa hari naamun do danbun gabon ga ni. A wa aana sabaabu ya na Maali renmu beenu ga ferego, i nan saage, nan fillantaaxu nan kafi kuttun aa a do tooran ga kiae ku beenu ya, n'i hooraaxun saag'i ya.

Naxaadunwuccen hanniyun d'i waxati

Naxaadunwuccen na kuti gelli kittibattun saxu falle meragenmen darun kanma ken noqu baane yi. Ken wucce noxo, saado hanniyun ga aallini sariyan killen kanma a do hanniyu beenu ga wuti do marandimoxo be ga hanniye do jamaanen kinbakkan aa. Kun killu hanniyun ni :

- Na sariya wutunton sangallu, hari a ga aana sariya saaxanman kanma a ga riini ti sariyan bagukilli kurunban do politiki tanganden do hadingande, kaanandagaye, hadamarenmaaxun do name, kiiten do jamaanen muuman su meragenmen kanma ;
- Na sugandindi sariyan fillanxara kuudo sugandindun nan katu dabarini taaxura, maran do jamaanen noqun su yi naxaadunwucce ke noxon aa

sugandinidu do gemuxannen nuxudufoonun ãallinden
ãa ;

- Na hanniyu do mefaamuyun do soron gad a fo beenu
toxo me danãa do laxafiyan kitanden ãa, gajenãen
warandi, kuranyugun do tangandaanon xibaarun
moxonun yillande I ga åaana I gollen tuwiyen
kanma do jamaanen tanganden danãa ;
- Haqilun nan toxo do gemuxannun ãa kuudo soron n'i
jou koyi xenperen ;
- Dangaranon do golli buru åããanon ãa, na feera su
kuttu sere nan maxa senbe fonkaaran ãa, moggouyen
do yaaxadunbunbalaaxun ãa ;
- Na meragenmen ãallindi, n'a ro ta yi n'a saxu i
ga kittimaxasaxu moxo be, fiinun ga me batta moxo
be yi.
- Kuudo jamaanen nan toxo birene, sigitonto beenu
ga yere yi ke dinmu yi kun wa sukkene d'I gollen
ãa ma marandi kelli kurunbo ga na ra ta yi ;
- Ken ga ma sabati, xasu sikki me falle kittibattun
saxunden falle, yinman ko na wuti n'i ro komininu
do serikilinu beenu ga jamaanen kinbakkan ãa
naxaadunwucce ke dinman noxon ãa i wutundimoxo, i
katudanãan d'i golliãanmoxon na ri konãi n'a saxu
kaaron su mefaamunden kanma ;
- Na sariya darun nuxudufiinun sabatindi kuude
hanniyu been ga gemuxannu ku noxon ãa kun nan
ãalli ;
- Jamaanen marandaanon w'i katudanãun su dabari
kuudo depiteenun nan duãe i ya xasu 12 moxo, na
sugandindi sariya kurunba bagandi ;
- Sugandindun wa åaana maranun do taaxuranun ãa do
ku sigiraanu ya ti ke Meragenme nuxudufoonun ãa
do naxaaduwucce dinman ãa i bagukillu be wucce g
anta dangini xasu 18 ya.

I. Naxaadunwuccen tangandi feero :

Wuredunsappa be ga taaxu do tanganden do hadinganden xibaarun ãa, a ga meragenmen fiinun koroosindi kafon noxon ãa, hadingandenduransappa taaxu (CTS) a ga ro fo fana batten ãa ken ga taaxu wagadu genme do Aliseeri xalle be ga gemu seputemburunxason 16 siine 2014 (CTMS).

a. Jamaanen faarun do sere baratinton faarun taqiroye CTS do sappanu beenu ga do kouresinden do tonãun sabatinde (EMOVS) kafini i sappanu beenu ga maranan ãa.

- CTMS xooren na sukke d'I gollun ãa ma CTS golliãansappanun ga na taaxu ;
- CTS nuxudunsoron ni jamaanen tanganden d'a hadinganden soro tunmi (6) sere baratinton soro sikki (3). Minusima soro filli wa kafini i ya a do CTS yinmanke a do liãondindi sappan sere baane su yi a do duna kuranyugu beenu ga yere yi.

CTS nan xawa :

- na marafa xannun kuurundi kaaro ku naxa ;
- na koroosinde ãa gelli sappa ga na marafa xannun kuunden dangon bag'a yi ;
- genmen ga ãa fiinu beenu kanma na kunteleãondi n'i koroosi ;
- na daaxaranu muuru, n'i ãa fo sahabanto yi ; a do
- na feera su kutu do kuranyugu xason fillansaagandinden ãa.

b. Gollun tokkindimaxon feeran do nan kafi nan koroosindi (MOC) :

Tandunme (60) bite kittibattun saxu falle CTS kandan noxo, gollun tokkindimoxon feeran do nan kafi gunnen tanginden na joppe (MOC).

- CTS ya na gollun dabarimoxonun jagana (MOC) a saran hage, a gollu. N'a saxu CTS hanniyun hanma

a su tagen ga roono genmen kanma, tangandaanon do hadingandaanon hagen na konãi a do sere baratinton do dudanfaasandi soron hage MOC ke noxon ãa ;

- Yirangumu xoore ya åaana yinmanken ãa, sere baratinton do dudanfaasandi soron na åa a battamaxon ãa ;
- MOC do duna kuranlenmo beenu gay ere, i na golli doome ;
- MOC na gollun kittisaxundi na gunnen tanginden kaanankaaxun wutu ti jamaanen kuranyugun do dudanun do sere baratinto, a do gelli nafa g'a yi Minusiman na kaf'i ya a do duna kuranlenmo beenu ga yere (yiilayen åanmoxon d'i dabari dinmanun na MOC ya maxa dingira ti dingira) yiilayen ta fanan nan xawa åaana kittibattun saxunden falle tandunne bito (60) genme darun kanma ;
- MOC ya na sere baratinton gollun d'i yellankuppayun kittisaxundini daaxanden wuccen muuman ãa ;
- Tandunme (60) bito kittibattu saxu falle, CTS do MOC wa jamaanen kinbakkan tangandi feeron dantaxini, signa xoore ga kinini yillayen ãa n'a teãindi hadinganden do daaxande/i kafumenden i bake kuranlenmaaxun ãa. Ken feera åaana na hadingandinbalaaxun wuccen ya suttu, daaxanden kaane, a dinman d'a falle, a do golle kininden do DDR.

c. **Daaxande** : tanjikke (30) kittibatten saxunde darun kanma, CTS na daaxaranun fatanfansiye tu, n'i sahandi/n'i kafu me yi, na i bagu kuren ãa Daaxaranun gollun na MINUSI man ya maxa, i moxo nan xawa genme kame do tanpille bito noxon ãa (120) n'a åa noqu be nda tage ken na kini.

- 30 bito kittibattun saqen falle CTS wa fewiriyenxason 18 siine 2014, gollimoxo

hanniyanten ãallindi fo be ga do daaxanden sabaanu ga ke meragenme noxo na fiinun joppaadun kootan ka.

- 30 bito kittibattun sagen falle, sere baratinton sappanun wa i soron toxonun tinmantin kinni CTS ãa a d'i gajanyokku n'a saxu hanmiyu beenu ga fewiriyen xason 18 2014 gemuxannun ãa, na kun ãallindi.

II. Gajaãaana xason fillanuritunde :

60 bito kittibattun saxu falle, fillunwutundi sappan na taaxu

- Ken fillanwutundi sappan soron ãaana yiragumun soro, sere baratinton do dudanfaasandaanon soron ya yi i do koroosindi sappan na golli dome yi moxosiri.
- Jamaanen yinmanken na sariya bagandi a ga sappan saran haqe a gollun d'a golliãanmoxonun konão a yinme kandan noxon ãa, a na sere tinmante sugandi n'a ãa yinmanken ãa ;
- 90 bito ga na dangi, fillanwutundi sappan do jamaanen ga da RSS kafo be taaxundi na kafi na wutixanne, haqun do wutundimoxonun ko, i go kafini faabankan kuranyugun ãa kun do tangandaanon do hadingandaanon ãa, na feera kutu n'i nafaadun ãorondi me yi ;
- Ken kanma sere baratinton n'i kuranyugun toxo kini, ku beenu g'a mulla no yiraamun wutu, jamaanen yinmankon na feeron sabatindi royen xanne maxa xasu tunmi kittibatten saxu falle fillanwutunden sappan kandan noxon ãa a do RSS ;
- Fillanuntundi sappan do jamaanen toxodun RSS na nafaadu (garadi nun do sigiraanu) kinimoxon fatanfansi. Sere baratinton soro beenu ga ãi nafaadi xoorogumun nan xaso, kun sigira wa toq'i maxa.

Soro beenu do wutundimoxonun g anta me wuttu a do ku beenu ga na duãe roono, xaalisi na kin'i ya i na gollen wara nan tuna n'a saxon sigira ma lonjurunton xallen ãa ma mefaamundimoxo tana sun.

III. Gajanãen buusunde, i bake gollen do sigira kinne (DDR)

60 bito kittibattun sagen falle, sappa na taaxu do DDR ãallinden ãa

- Ken sappa do meragenmen ãalliden sappan na golli doome moxosiri ;
- Jamaanen yinmanken na sariya wutu a ga sappan saran hage, a gollun d'a golliãanmoxon konão jamaanen yinmanken kandan noxon ãa, a yinme duntenãe wutu n'a ãa yinmanken ãa.
- DDR golliãansappa ke noxo, xirisi xooro wa ãaana a noxo ãa, a do feeran sappanu kun do i meenu na golli doome kun ga maranun ãa baratinton do duudanfaa sandaanon soro, minisitirinka ãamarinto a do taaxaanon faaru.
- 120 bito beenu ga riini genmen falli, DDR yaaxabagandi sappan do meragenmen korosindi sappan nag emu fo kanma ti tlelãontaaxu be ga genme soron su yi kafini i haajun ga fobe yi n'i tan bagu gollen ãa.
- MINUSIMA do deemandaana tananu wa DDR golleãansappan deemana ti i tuwaaxun d'i feeron ãa ;
- DDR xooren do a faaru beenuga maranun noxon ãa, i golliãanxaalisin gilli jamaanen d'i deemandaanon ya yi.
- DDR golliãan naabure a do ku beenu ga maranun noxon ãa kun naaburun xibaarun na jamaanen d'i deemandaanon ya maxa.

IV. Jamaanen kuranyugun d'a tangandaanon fillansaagaye :

60 bito beenu ga riini meragenmen falle, MOC be ga CRS noxon ãa, a wa gollen mebatimoxonun do jamaanen kuranyugun fillansaagayen konão katta jamaanen kinbakkan ãa taganden do hadinganden sappan danãa.

- Ke bagukille do gollun mebatimoxon saqa ãallindu do mefaamuyu beenu ga ãa do tanganden xibaarun ãa jamaanen kin bakkan ãa n'i haqilun toxo taaxura, kanufoonun do tangandi feerosere kurunbo wetunto beenu ga dagana non ãa i golliãanyokku d'i musaqanun su na jamaanen ya kanma ;
- Sorodaasi kurunbo beenu ga riini wuti i ga dagana kinbakkan ãa w'i haqilun togo do non taaxaanon tangande, jamaanen nuxudun tanganden do faabankan gonbonãun su do jingun do xenperandangaanon gajanãe.

V. Tanganden do hadinganden yillayu :

- a) 60 bito beenu ga meragenmen kittibattun saqen falle, jamaanen yinmanken wa sariya wuttu na RSS ke fillanxara kuudo na fo kafu sere baratinton hagen ãa ku beenu ga d'i kittibattun ro darun ãa a do taaxaano beenu ga non ãa non gemu yillayun do gollun ãallinden ãa.
- 90 bito meragenmen kittibattun saxu falle CN-RSS do deemandaanon de taaxuran soron wa tanganden da hadinganden gollun xiimana, kuudo hanmi xooro fanon nan tuwi.
  - CN-RSS na sere baane su sigiran ko tanganden killen kanma, ni haqilen toxo dingiran moxon ãa (debixooro, soxodebu, gunne, bera duure terekillu, bagukilli waajibinto, jingo) a do i ga do hanniya beenu ya xo (taaxaanon tangande, kite, kasaroyen do kiiten ãallinde, kasaaranun gajanãe, xennen xibaaru, deliilun kafumande, xeãexeãen du, faabankan tangande, jingen xibaaren yaaxa

bagande, kunpabagande, jamaanen tangandi tonton koroosinde...)

- CN-RSS w'i naxaanen siitini do kuranyugun koroosinden ãa n'a wutu tooridebe ma debimison noxo, non katu sarayanun darondini a do faabankan kande killu.

b. Polisenun kiãaye gonbonãun su yi :

- xasu 12 kittibatten saɓen falle meragenmon daren ãa, sariya wa wutini na maranun nuxudunpolisenun katudanãun fatangansi n'i gemundi haajunun ãa. Fo be ga kun polisenu do tangandaana tananu naxa, ken na konãi, a do a saran haɓe, a golliãanmoxo, soron wuti moxo, i xaranãu a do i ga malini xirisun ãa, maranden do korooside.

c. Taaxuranun golliãansappanun taaxe (CCLS) :

60 bito meragenmen falle, taaxuranun gollinasappanun (CCLS) na taaxu maranun do komininun noxon ãa (mara baane su, sappa baane, komini su d'i xalle ;

- Tangandaanon do kiiten xibaarun ga soro beenu maxa dingiron ãa ken wa kafini CCLS ãa, kafini taaxuran polisi kurunbon do taaxuran do laadan xirisu, diinan yinmanko yaaxamaxon foddu do yaxarun do fonanxayunsappanu. I w'i hanniyun konão taaxuran yinmanbon do tangandaanon danãa na xibaari faraaxunden newondi, na haqilun ãuãi do taaxaanon hanmiranfiininun ãa.
- CCLS wa me ãiini xaso su ta baane na tanganden alihaalan xiima a de na killi

FALLA NKE 3 : Gollun do hanniyu beenu ga wuti do jamaanen kinbakkan maranun kaanandagaye, i hadamarenmaaxun d'i naamen ãa, wuccu deppe, naxando do wuccu gille noxo.

I. Naxaadunfeero :

N'a saxu funu beenu ga meragenmen kutira VI noxon ãa fob e ga do wuccune sabaare yi, ku gollu do ku hanniyu beenu be faayi, kaaron su ga d'i tu nanduãe t'i ya i yaaxe xawa bakka jawaje maxa do n'a saxu i ga me kaane moxo be yi kinbakkan taaxaanon nafan danãa.

1. Xaranãen do gollun seerande :

- na siine 2014 - 2015 xaranãun moxonun gemundi Gaawo, Tunbutu do kiddali ya ;
- na maranu ku su xaranxibaarun yaaxen sigindi n'i alihaalanun tu ;
- na xaranlenmon yugeranu fillenãuãi 314 xaranla noxo, xaranãunden ga na jappe dinma be yi a do xaranyokku beenu ga n xawa ;
- na senbe tallan ro xaranlanun ãa ti :
  - xaranla bononton fillantagandi
  - xarabayekku kininde (hari sangafoonu) a yokki tananu
  - Xaranãundaanon fillansaagaye jawoye maxa katta Gaawo, Tunbutu do Kiddali ti ãaxalindifo kinne i ya ;
  - Xaranlenmo beenu ga DEF seedandaren kita, na kun waradagana. :
- Na saratixanne ro do xaranãundaanon naxan ãa gollun joppaadun ãa,
- Na wucce golli seerandiranu taga n'a yokken r'i ya ;
- Na tugaadi sigindi xaranlenmo danãa ku beenu ga na bakkaloreyan seedandaren kita a d'i likkun wutude xaranla kanmurankon ãa.
- N'a muuru dingiran soron maxa i na deemande wara katta lemunun saayayen d'i toqe xaranãun ãa sakkati yaxannu gitinan ga ãa dingiro beenu ya ;

- Na soxoyen do naaburu marayen xaranãen dingira ãuãi Kiddali do Gaawo yin a yokken r'a yi ;
- Soxoyen kaanandagayen xaranla be Gaawo na ken fillataga.

2. Saha :

Na senbe tallen ro jaareraanun ãa (CSCOM, CSREF a do optalinu beenu ga maranun ãa.

- saha yokkun kitande a do safaaru beenu ga n xawa jaarera su yi
- jaamanu fillatagande do safaarun kininde jaarera xaso beenu ga Gaawo (3) Tunbutu (3) a do kiddali (5) ;
- Na feera kutu jaarandaanon nan saage i dingiron ãa ti ãaxalindufo kinne yi (gorojonko, deemande do taaxumoxo...) a d'i tangandi ;
- Na jaarandaana kurunbo wuti saratixanne kanma nan kafi buuru xallun ãa i na duuxoto do jaaranden sabatinden ãa dingun
- Na jaarandun durankootanun dabari katta fo xerexerento yi (sondon watte, yaaxo operande, maranun jaareranu ti buuru jaarandaanon ãa ;
- Na taaxaanon deema saha xibaarun ga newono i maxa yi moxo be yi sakkati lonjurun do feregonto beenu ga saage riini ;
- Na senbe tallan ro wattun kaanantaaxon do jaaranden feeron ãa ti jaarandaano beenu gat ere-terene do dinginon ãa ;
- Na leminan dullunton muuru n'i fillanbirandi sakkati ku beenu xallen ããã moxoburu.
- Na fankanwattu kaane xata ku dingiro sikki ya na watti kaanantaaxe feera kutu ;
- Na jamankafo jaareranu sikki taga ku moqunu baananbe su yi Gaawa Tunbutu a do kiddali.

3. jin xibaaru :

- jinkunmun fillanmoxogemunde (gedu, naaburu mini gedu)

Gede jaabande Kiddali ya ;

Gede jaabande Gaawo yi ;

Ji wuti moobili Tuntu

4. Taaxuran kitayun fillande :

Deemante do soxoyen do naaburu siginton fillande marayen ãa ti :

- Koren do kafon soxoyen xibaarun kaanandagaye ;
- Jabanden do soxoodin taxandinde soron ãa ;
- Naaburun pingunden d'i jaarande ;
- Ji segendi masinun fillandabarinde.

Debun yiriwayinkillun sabatiyen tere killu, ku gollu wa dabarini

- N'a lemunun royen sabatindi kitayen killun di a do yaxaru n'i sappanun sappanun ãa duelfaneddu ya ;
- Na gollu sabatindi ku beenu ga nafa kiãanan seron ãa. Katta lemunun do jaxarinsappanun ãa, ka beenu kafunten ga kitayan sabatiyin killun di (feddu ma jaman kafonu (kitayen do medeemante) ;
- Na gollinãan laga tugunun ãuãiyen newondi kafonun noxon di kuudo yiriwayin killun nan sabati a do na golli kitayen newondi ;
- Na fo kafi lemunun do yaxarun tuwaaxan ãa n'a saxu yawayen daga killun kanma kafonun di a d'i sigiran xoorãe ;

- Feddun do gollināanlaqun deemanden wa rini ti golli kitayen mowoyen āan n'a saxu musaxan deemande kanma, ke be d'i nafanun ga wa kille ye ;
- Xaranāunde a do na deemanden āa jaaten tuwiyen di, ke be ga wa āaana sabaabu ya na duunanfeddun dabari ; ku beenu ga nafa kite kullun sabatindini ;
- Na kittirangolliāāāanon moxonun sabatindi ;
- Na kittirangolliāāāanon golliranu Taga kinbakka maranun di ;
- Na tanbo kitayen do gollināanyikkun kitayen newondi ;
- Na saxanu taaxundi, maranun megemunden xanne maxa ;
- Na haxiran routu lemunun gollun deemanden xanne maxa, ku beenu ga xara i ga ma sigira kita a do yaxaru, lemunu o beenu xaranyen ga xenpe killen di, na kun kaxanāundi n'i golli kitayen newondi ;
- Na kittirangolliāāāanon gollen sabatinde, n'i sigira xoore kin'i ya, ken su wa āaana ti golli seerayen āa ;
- Na gollu ro taa di, ku beenu ga nafa kite killun sabatindini ;
- Na mexen kitayen newondi a do n'a gaagandi killun yiriwandi ;
- Na Naamen gollun sabatinde xo jamaanen noxon tuuriye, kittirangollun yokky, fi xasun do meāiyu xerexerento ;
- Na xaaḷisin konfou tugunun yiriwayen sabatindi ;
- Na āiāewuredunfoonun wuruyen d'i bugunden sabatindi kinbakka maranun di ;

Killi dabariyen yiriwayen d'a sabatiye : ken wa āaana kundu

- Na killun dabari

- na kidaali, Gawo do Tunbukutu taaxu me yi ;
- Gawo - Buremu - Tawusa
- Buremu - Kidaali
- Buremu - Kidaali
- Kidaali - Timiwawuni (Aliseri ginge)
- ANEFISI - Tesaliti - Boriiji Baji Mokutaari ;
- Kidaali - Menaka
- Ansongo - Menaka - Anderibukani - Niseeri Ginge
- Duwansa - Tunbukutu
- Duwansa - Gawo (nan saage ken kille yi)
- Gosi - Guruma - Rarusi
- Bore kille - Katta Koreyanse - Aka
- Muåa kille katta - Jafarabe - Ja - Tenenku - Yuwaaru
- Indelimani kille - Katta Niseeri ginge
- Ansongo Kille - Katta Tesiti - Burukina Faso ginge ;
- Lere - Fasala
- Kidali, Tesaliti, Tawudeeni, Menaka, Gaawo do Gundamu furi kanpi yanzaran dabarinde
- Na kinbakka maranun sikki taaxu me yi ti saaheli killi xooren åa.

Hadamarenmaaxun sabatiyi killun golliranu : kun wa åaana kundi :

- Nan jokki do dingiranu ku moxogemunden åa, jaareranu ku beenu ga bono, a do dingira kurunbanu Taganden d'i yokki kinne ;
- Na lapitaani xooru dabari Kidaali do Menaka ;
- Na xarangen musaxa ki tayan newondi kinbakka xaralenmon da ;
- Na jaamanen lenmun jaaranden jiidi goori gumun banåe ; na jaarandaano wara dagana waxati do waxati ti watten danben su jaaranden åa. Watti gemuyen do watti jaara killen kanma.

- Na jaareranun tallan yiriwandi, a do jaarera tugunun a ãuãiyè kafonun noxon di ;
- Na xaranla kurunbanu Taga Tunbukutu, Gaawo do Kidaali maranun di ;
- Na xaranlanu yigeranun deema ;
- Na xaramoxonun gabe a d'a siru kini xaranlanun ãa ;
- Na gollinãanãokku kini xaranlemon do xara moxonun ãa ;
- Na xibaarinden sabatindi kuudo lemunun man daga xaranlanun ãa, xerexerentaaxu di yaxanu ;
- Na xarala xoorun gabondi kinbakka maranun di, n'a saxu mara su haaji murunten kanma ;
- Na xaranla xoorun sanxiyen jaxondi, kuudo kinbakka maranun Ôni taqun kita ;
- Na golli seera xaranlaanun moxo gemunde sabatindi a do na golli kiniranun ãuãi Kidali, Gaawo do Tunbukutu maranun di ;
- Na golli xaranãen dingira xoore ãuãi kinbakka mara baane su noxon di ;
- Na golli xaranãen xaranla ãuãi kinbakka maranun serekili baane su di.
- Na ji senne newondi, a g anta ku beenu maxa ;
- Na Gaawo jin xibaaren tallan yiriwandi ;
- Na Tunbukutu jin xibaaren tallan yiriwandi ;
- Na ji wuru killu dabari. Akeduki in Eseri, in Tebzaz - Kidaali.

II. Haxirela, waxati newe do fo gille noxon di :

Na saxu singira 5^{ndi} kanma gemuxanne ke noxon di, ke be ga kinbakka yiniwayinkillun sabatiyen kamna. Xo dingira xerexerente taaxuye kinbakka yiriwayen xanne maxa, kun su xawa åaana, a do porojen gollun su kafunante.

Fiinun åaãi moxo :

- Gowereneman na lahidun wutu, porejenun dabariyen åa, ti toloãontaaxu yi, i do Aliseri genmen sappan sarati noxon du ; a do a ga åaana maranu beenu di, ku yaamaru ;
- Gowereneman na lahidu wutu, na musaxanun muuru a do gollen åããaano kuudo gollun ku dabari. Nan saxu kappelenon deemande kanma ;
- Wuredunsappa "yiriwaye, hadamarenmaaxem sabatiye de name", koroosindi sappan wa gollu ku åããiyen koroosine waxati do waxati.

Kaara su seri baane do genmen sappa sere wa koroosindi sappa ke taaxundine i raw a sere su xilli, a ga na yi ken haxirela gar a wa gollen sabatindini a wa me wallun åaana xiimanden xanne maxa, a ga ma yi ken maana ga ni. Xa a wa åaana ti gemundinden sappa yaamaru yi.

- Duna jamaanun nan xaw'i taxe rono poroje ke sabatiyen di, xo ga safe moxon be ;
- Gowereneman wa lahidu wutunu, nan t'i wa tanpinto, tangana, ni duma, n'i sorogo, xerexerntaaxu di, koren liken ga lemunu beenu kanma ; giigiru ga faati, yaxarin korigumu, lamina monouto maranden killen kanma, lanj jurunto suufun do haxiren banãe...

- Ku gollu do porejenu ku åãiyen nan xawa åana n'i naxan killun sabatindi a do nan katta hadamarenmaaxun sabatindini jawoye noxon di a do waxati late noxon di - na katta yiriwayi dunman ten sabatindini ; na musiginaaxun gaja a do yiriwayin killu su sabatiye xo a ga mundi moxon be ;
- Kaaron wa lahidu wutunu nan t'i nta golle su dabarini, ke be ga gollu ku sabatiyen bonondini ;
- Kaaron wa lahidu wutu nan ti baane su raw a tintono tangandaanon do buuru gollaanin åa.

Gundunko, biraadun sabatiye do yoorindan yiriwayu :

Ku fiinu wa dabari ni

- Na soxaanon deema ti soxode, mexe a do sexen siro foonu tananu ;
- Na soxen golluåalaqu deema soxodu siru muruyen åa soxen do naaburi marayen killen kanma ;
- Na maaburun sahan sabatindi ti naaburi jaareranu moxo gemunden åa, maranun do kafonun noxon di ;
- Na gollinåãaanon kini golliranu ku yi a do golliåãaanon saagaye katta golliranun åa ;
- Na fin taaxuranu dabari a do åexe mareranu ; na åexe mara xoolun noxon di ;
- Biraadun konton ga sero beenu yi, na kun deema ;
- Na fo kafu jamaanen biradu mareran fankan åa ;
- Na xibaari kinnen tallan gabondi, birado fin kanma, kuudo na biraadon konton gaja.
- Na maranun do kafonun biradu mareranun sabatindi n'i yiriwandi ;
- Biraadun konton ga sero beenu yi, na biraadun kiåa kun åa ;
- Na gaaganden newondi dinganun do me naxa birandun konton ga ku beenu yi a do a ga n gaba dingiranu beenu åi ;
- Na deemande åa katta naaburun jaagun åa ;

- Na jaaliba langa seyiãen ãa, a d'a kittu ; xooli xooru a do soxoranu ;
- Na yitti renmaanun tutu, na yittinteenun dabari ji raqun ãa ; na sollingittun tutuyen sabatindi kuudo suwan do tagandi sole nan newu ;
- Na gundufoonun tanga a do gunen koroosinde kuudo diganun nan sabati.
- Na buren gaja ;
- Na mundiden sabatindi soxen do naabiri marayen kanma ;

Naamen killen ãa : ku gollu wa åaana.

- Na maranun golliranun moxon gemundi, ku beenu jo koyinte ga naamen ãa, a do naamen golliranu beenu ga Tunbukutu, Gaawo do Es-Souk ;
- Na danben do Naamen murindi killun sabatindi a do ãaaxaraxurayu do Fesitiwalina.